

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”EU:n ja Intian suhteet”

(2005/C 267/06)

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 27. tammikuuta 2004 pitämässään täysistunnossa työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla antaa lausunnon aiheesta *EU:n ja Intian suhteet*.

Asian valmistelusta vastannut ”ulkosuhteet”-erityisjaosto antoi lausuntonsa 14. maaliskuuta 2005. Esittelijä oli Sukhdev **Sharma**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 11. ja 12. toukokuuta 2005 pitämässään 417. täysistunnossa (toukokuun 12. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon yksimielisesti. Äänestyksessä annettiin 145 ääntä puolesta ja 2 pidättyi äänestämästä.

1 Johdanto

1.1 ”Ulkosuhteet”-erityisjaosto hyväksyi EU:n ja Intian suhteita koskevan ensimmäisen tiedonannon (CES 947/2000) joulukuussa 2000, jolloin valmisteltiin EU:n ja Intian välisen yhteisen pyöreän pöydän ryhmän (*Round Table*) ensimmäistä, New Delhissä tammikuussa 2001 pidettyä kokousta. Pyöreän pöydän ryhmän eurooppalaiset jäsenet tulevat Euroopan talous- ja sosiaalikomiteasta, kun taas ryhmän intialaiset jäsenet edustavat läpileikkausta järjestäytyneestä kansalaisyhteiskunnasta (katso liite 1).

1.2 Perustamisestaan vuonna 2001 lähtien pyöreän pöydän ryhmä on osoittautunut tärkeäksi tekijäksi EU:n ja Intian suhteiden kehittämisessä. Pyöreän pöydän ryhmä kokoontui seitsemännen kerran kesäkuussa 2004 Kashmirin Srinagarissa, ja joulukuussa 2004 järjestettiin Lontoossa kahdeksas kokous, jossa keskusteltiin suoraan ja rakentavasti sellaisista arkaluonteisista kysymyksistä kuin lapsityövoiman käyttö ja sukupuolten välinen tasa-arvo työelämässä (ks. luku 5 ”EU:n ja Intian kansalaisyhteiskuntien välinen tähänastinen vuoropuhelu”).

1.3 Käsillä oleva EU:n ja Intian suhteita koskeva oma-aloitteinen lausunto on laadittu, koska valtioiden väliset suhteet ovat vuoden 2000 jälkeen tulleet entistä tärkeämmiksi. Tämä näkyy selvästi lukuisissa vuoden 2004 tapahtumissa.

1.4 Tässä oma-aloitteisessa lausunnossa mennäänkin EU:n ja Intian välisiä suhteita koskevan, vuonna 2000 hyväksytyyn tiedonannon ajantasaistamista pidemmälle. Siinä korostetaan myös ETSK:n tarvetta ottaa täysi hyöty EU:n toimielinten ja Intian hallituksen vahvasta poliittisesta tuesta ja tiivistää Euroopan ja Intian kansalaisyhteiskuntien välistä yhteistyötä. Tätä varten tässä oma-aloitteisessa lausunnossa tuodaan esille työ, jota ETSK on jo tehnyt saattaakseen Intian ja Euroopan kansalaisyhteiskunnat keskenään mielekkääseen vuoropuheluun. Siinä tuodaan julki se, miten ETSK voi jatkossa osallistua — erityisesti pyöreän pöydän ryhmän välityksellä — eri toimiin ja etenkin EU:n ja Intian strategisen kumppanuuden yhteisen toimintasuunnitelman valmisteluun.

1.5 Euroopan komissio lähetti kesäkuussa 2004 neuvostolle, Euroopan parlamentille ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle laaja-alaiset ehdotukset Intian kanssa solmittavasta strategisesta kumppanuudesta, sillä komission mukaan EU:n ja Intian väliset suhteet ovat viime vuosina sekä lisääntyneet että vahvistuneet huomattavasti. Komissio esitti, että laaditaan toimintasuunnitelma, joka voitaisiin hyväksyä EU:n ja Intian kuudennessa huippukokouksessa vuonna 2005.

1.6 Intian hallitus vastasi elokuussa myönteisesti komission 16. kesäkuuta 2004 antamaan tiedonantoon ja ehdotti, että perustettaisiin ministeritason komitea, joka voisi laatia toimintasuunnitelman hyväksyttäväksi kuudenteen huippukokoukseen.

1.7 Euroopan unionin neuvosto kiitteli lokakuussa hyväksymisensä päätelmissä komission tiedonantoa perusteelliseksi ja kattavaksi. Neuvosto tuki täysin komission yleisiä tavoitteita ja sitoutui työskentelemään komission kanssa niiden täytäntöönpanemiseksi.

1.8 Euroopan parlamentti kehotti lokakuussa neuvostoa nostamaan EU:n ja Intian suhteet strategisen kumppanuuden tasolle ja myös toteuttamaan siihen vaadittavat tarpeelliset käytännön toimet.

1.9 Marraskuussa Haagissa järjestetyssä EU:n ja Intian viidennessä huippukokouksessa molempia osapuolia pyydettiin laatimaan yhdessä kattava EU:n ja Intian strategista kumppanuutta koskeva toimintasuunnitelma sekä komission tiedonantoon, neuvoston päätelmiin ja Intian vastauskirjeeseen perustuva uusi yhteinen poliittinen julistus, jotka voitaisiin hyväksyä kuudennessa huippukokouksessa.

1.10 Joulukuussa Lontoossa järjestämässään kokouksessa pyöreän pöydän ryhmä totesi vuonna 2005 pidettävää EU:n ja Intian huippukokousta varten laatimissaan suosituksissa, että EU:n ja Intian strateginen kumppanuus on tarjonnut mahdollisuuksia vahvistaa ja laajentaa kansalaisyhteiskunnan roolia tässä kumppanuudessa pyöreän pöydän ryhmän tarjoaman foorumin kautta. Se korosti, että kansalaisyhteiskunnan on oltava kiinteä osa tätä uutta kumppanuutta, ja ilmaisi olevansa innokas osallistumaan aktiivisesti yhteisen toimintasuunnitelman laatimiseen.

1.11 Euroopan komission asiakirjan pituus ja Intian hallituksen vastaus antavat ymmärtää, että EU:n ja Intian suhteiden lujittamiseksi ja syventämiseksi olisi tehtävä vielä paljon työtä. Todellisuudessa EU:lla ja Intialla on jo nyt tiiviit suhteet, joita toteutetaan huippukokouksessa annetun julistuksen mukaisesti sellaisen yhteistyökumppanuuden puitteissa, joka perustuu vahvoihin yhteisiin arvoihin ja käsityksiin. Edellä mainituissa kolmessa asiakirjassa tuodaankin selkeästi esille, että jo tähän mennessä on tapahtunut paljon edistystä.

1.12 EU:n ja Intian suhteet ovat kehittyneet viimeksi kuluneiden vuosien aikana taloudellisen ja kehitysyhteistyön tasolta laajempiin poliittisiin ja strategisiin ulottuvuuksiin, sillä sekä Intia että EU ovat nykyisin tärkeitä toimijoita maailmanlaajuisella tasolla ja niillä on samanlainen näkemys monenvälisyyteen perustuvasta maailmanjärjestyksestä. Intian ja EU:n poliittiseen vuoropuheluun kuuluvat nykyisin säännöllisin väliajoin pidettävä huippukokous, joka on viime vuosina järjestetty vuosittain, ministeritroikan vuosittainen tapaaminen sekä kahdesti vuodessa järjestettävät terrorisminvastaisen poliittisen työryhmän (COTER Troika) kokoukset, jotka saivat alkunsa vuonna 2001 hyväksytystä terrorismia käsittelevästä yhteisestä julistuksesta. Lisäksi on perustettu konsuliasioita käsittelevä työryhmä. Vuodesta 2000 lähtien EU:n ja Intian ylemmät virkamiehet ovat tavanneet kahdesti vuodessa, ja EU:n ja Intian välinen pyöreän pöydän ryhmä kokoontuu kahdesti vuodessa.

1.13 Kauppa ja investoinnit ovat edelleenkin EU:n ja Intian suhteiden kulmakivi. EU on Intian tärkein kauppakumppani ja ulkomaisten investointien päälähte. Kaupan ja investointien potentiaalia ei hyödynnetä täysimääräisesti. Intian ja EU:n taloudelliset toimijat ovat tehneet yhteisen aloitteen kaupan ja investointien lisäämiseksi. Aloitteessa annetaan toimintasuosituksia kahdeksalle alalle. Suositusten pohjalta laaditaan 13,4 miljoonan euron kehitysohjelma kaupan ja investointien edistämiseksi. EU ja Intia ovat tehneet myös tulliyhteistyösopimuksen, jonka avulla on tarkoitus lisätä kaupankäyntiä, ja neuvottelevat parhaillaan meriliikennettä koskevasta sopimuksesta intialaisten ja eurooppalaisten laivayhtiöiden kehittämiseksi.

1.14 Intian tietotekniikka-alan vienti EU:hun kasvoi yli 2 miljardiin euroon vuonna 2003, ja sen osuus oli 20 prosenttia Intian koko ohjelmistoviennistä. Noin 900 intialaista ja eurooppalaista yritystä ja organisaatioita osallistui maaliskuussa 2004 New Delhissä järjestettyyn tietoyhteiskuntaa käsitteeseen Euroopan ja Intian yhteistyöfoorumiin. Tietoyhteiskuntavuoropuhelu käynnistettiin vuonna 2001 tietoyhteiskunnan sekä tieto- ja viestintäteknologian kehittämiseksi annetun EU:n ja Intian yhteisen julistuksen pohjalta. Siihen kuuluvat tutkimus kuudella ensisijaisella alalla sekä yksityiskohtainen vuoropuhelu tietoyhteiskunnan ja sähköisen viestinnän sääntelypuiteista.

1.15 Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla käynnistyi 1980-luvun puolivälissä. Se on osoittautunut eniten toiveita herättäväksi EU:n ja Intian yhteistyöalaksi. Vuonna 2002 tehty tieteel-

lisen ja teknologisen alan yhteistyösopimus antaa oikeudelliset puitteet intialaisten ja eurooppalaisten tutkijoiden osallistumiselle toistensa ohjelmiin. EU:n tutkimuksen kuudennen puiteohjelman kansainvälisessä osuudessa Intia on puolestaan yhteistyön "kohdemaana".

1.16 Intia ja EU laativat parhaillaan yhteistyösopimusluonnosta EU:n Galileo-satelliittinavigointihankkeesta. Koska Intiassa on satelliitti- ja navigointialan osaamista, sopimus edistää teollista yhteistyötä monilla huipputeknologian aloilla. EU:lla ja Intialla on jo pitkä historia avaruusjärjestöjen (ESA ja ISRO) yhteistyössä siviilitutkimuksen ja ulkoavaruuden tutkimuksen aloilla. EU on ilmoittanut olevansa kiinnostunut Intian miehittämättömästä kuulentohankkeesta Chandrayaan-1:stä.

1.17 Kehitysyhteistyössä on uusia lähestymistapoja. Intiasta on tulossa epätyypillinen toimija, joka muokkaa vähitellen kehityspolitiikkaansa. Se toimii sekä avun antajana että vastaanottajana. Tämä muutos tuli selkeästi ilmi Intian valtameren valtioihin 26. joulukuuta 2004 iskeneen tsunamin jälkeisen tuhon yhteydessä. Intia kieltäytyi ulkomaisesta hätäavusta ja antoi jopa laajamittaista hätäapua Sri Lankalle. Saajan asemassa Intia ottaa vastaan kehitysapua valikoidulta joukolta kahdenvälisiä avunantajia, joihin kuuluvat nykyään EU, G8-maat sekä pienet kahdenväliset avunantajat, jotka eivät ole G8-ryhmän jäseniä mutta joiden antama apu hyväksytään, jos sen määrä ylittää 25 miljoonaa dollaria vuodessa. EU antaa Intialle avustuksina 225 miljoonaa euroa kaudella 2001–2006. Neljä viidesosaa avustuksista on tarkoitettu köyhyyden torjuntaan. Kehitysyhteistyössä keskitytään Rajasthanin ja Chattisgarhin osavaltioihin, ja pääasiallisina aloina ovat koulutus- ja terveysohjelmat.

1.18 ETSK:n on vastattava tähän poliittisesti merkittävien tapahtumien vyöryyn kuuden kuukauden aikana, vuoden 2005 alkupuoliskolla. Euroopan komissio ehdotti itse asiassa viime kesäkuussa tiedonannossaan, että pyöreän pöydän ryhmä liitettäisiin täysin EU:n ja Intian institutionaaliseen rakenteeseen. Sen kahta puheenjohtajaa pyydetäisiin esittämään huippukokoukselle ei-sitovia suosituksia politiikoista. Neuvosto tuki komission ehdotuksia edistää keskinäistä ymmärtämystä poliittisten puolueiden, ammattiliittojen, liike-elämän järjestöjen, yliopistojen sekä kansalaisyhteiskuntien välisen yhteistyön lisäämisellä. Haagin huippukokouksessa sovittiinkin poliittisten puolueiden, ammattiliittojen, liike-elämän järjestöjen, yliopistojen sekä kansalaisyhteiskuntien välisen yhteistyön edistämistä.

1.19 Käsillä olevassa oma-aloitteisessa lausunnossa etsitään myös keinoja, joilla pyöreän pöydän ryhmän toimintaa voitaisiin tehostaa, ja tarkastellaan ryhmän Internet-sivustoa, EU:n ja Intian kansalaisyhteiskuntien Internet-foorumia (*India-EU civil society Internet Forum*), jota käytetään sekä pyöreän pöydän ryhmän tehokkuuden lisäämiseen että Intian ja Euroopan kansalaisyhteiskunnan järjestöjen entistä laajempaan tavoittamiseen.

2 EU:n ja Intian strategisen kumppanuuden edistäminen

2.1 Pyöreän pöydän ryhmä suhtautui Lontoossa vuoden 2004 joulukuussa kokoontuessaan myönteisesti EU:n ja Intian strategisen kumppanuuden käynnistämiseen ja lupasi avustaa yhteisen toimintasuunnitelman laatimisessa vuonna 2005 EU:n ja Intian kuudennen huippukokouksen edellä. Se toi julki aikomuksensa tehdä ehdotuksia aloilla, joilla kansalaisyhteiskunta voi tuoda todellista lisäarvoa, erityisesti vuosituhanen vaihteen julistuksessa asetettujen kehitystavoitteiden saavuttamisessa, kestävä kehityksen edistämässä ja globalisaation hallinnassa. Pyöreän pöydän ryhmä lupautui myös tarkastelemaan, miten kansalaisyhteiskunta voi auttaa kulttuurisuhteista annetun yhteisen julistuksen täytäntöönpanossa.

2.2 Pyöreän pöydän ryhmällä on ETSK:n tavoin valmiudet edistää EU:n ja Intian strategista kumppanuutta. New Delhissä tammikuussa 2001 pidetyn perustamiskokouksen jälkeen pyöreän pöydän ryhmä on (1) käsitellyt useita Euroopan komission 16. kesäkuuta antamassaan tiedonannossa esille tuomia aiheita ja (2) antanut EU:n ja Intian huippukokouksille suosituksia näistä samoista aiheista. Lontoossa pitämässään kokouksessaan se totesi, että syntyvä strateginen kumppanuus loisi mahdollisuuksia vahvistaa ja laajentaa kansalaisyhteiskunnan asemaa pyöreän pöydän tarjoaman foorumin kautta. Pyöreän pöydän ryhmä käsiteli jo Brysselissä heinäkuussa 2001 pitämässään toisessa kokouksessa useita kysymyksiä ja antoi niitä koskevia suosituksia. Aiheita olivat muiden muassa globalisaatio, kauppa ja investoinnit, WTO, teollis- ja tekijänoikeudet sekä tiedotusvälineet ja kulttuuri. Seuraavissa kokouksissa se palasi näihin kysymyksiin ja myös laajensi toimintaohjelmaansa liittämällä siihen yhteistyön elintarvike- ja maatalousalalla, ihmisoikeudet työpaikoilla sekä kestävä kehityksen ja matkailun. Seuraavassa kokouksessaan se vie kulttuurikysymyksiä koskevan mielipiteidenvaihdon vielä huomattavasti pidemmälle käsittelemällä kulttuurista ja uskonnollista moniarvoisuutta demokraattisissa yhteiskunnissa.

2.3 Pyöreän pöydän ryhmä päätti Lontoon-kokouksessaan tyytyä tarkastelemaan vain niitä aihealueita, joilla kansalaisyhteiskunnalla on ainutlaatuinen vaikutusmahdollisuus, sen sijaan että se tarkastelisi kaikkia Euroopan komission strategisen kumppanuuden puitteissa esille ottamia aihealueita. Pyöreän pöydän ryhmä voisikin antaa panoksensa seuraavilla aloilla, jotka Euroopan komissio on määritellyt tulevan strategisen kumppanuuden tärkeiksi osa-alueiksi.

2.3.1 *Konfliktien ehkäisy ja konfliktien jälkeiset jälleennrakentamistoimet:* Nämä ovat aloja, joilla Intialla on ollut tärkeä merkitys sekä YK:n kautta että kahdensivisessä toiminnassaan. Näin on ollut esimerkiksi Afganistanissa, kuten komissio huomauttaa. Tästä juontaa juurensa ehdotus, jonka mukaan EU:n ja Intian tulisi selvittää, miten säännöllinen yhteistyö näillä aloilla saataisiin vakiinnutetuksi. Komissio ehdottaa myös, että EU ja Intia voisivat toimia yhdessä aloitteentekijöinä konfliktien ehkäisemistä ja konfliktien jälkeisiä hallintatoimia koskevan YK-konferenssin järjestämisessä ja aloittaa keskustelun alueellisen yhdenmisen vaikutuksesta konfliktien estoon.

2.3.2 *Muuttoliike:* Komissio huomauttaa, että kansainvälinen muuttoliike on globalisaation myötä kasvanut. Tämä on johtanut toisaalta siihen, että ulkomailla työskentelevät lähtevät enemmän rahaa kotimaahansa, ja toisaalta laittomasta siirtolaisuudesta ja ihmiskaupasta johtuviin ongelmiin. Komissio kannattaa kattavaa vuoropuhelua, jossa käsitellään laillisen muuttoliikkeen (työvoiman muuttoliike ja työntekijöiden liikkuvuus mukaan lukien) ja viisumikysymysten lisäksi myös ihmisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjumista, laittomasti oleskelevien henkilöiden palauttamista ja takaisinottoa sekä muita muuttoliikkeeseen liittyviä kysymyksiä.

2.3.3 *Demokratia ja ihmisoikeudet:* Komissio kannattaa nykyisen vuoropuhelun laajentamista sellaisiin kysymyksiin kuin kuolemanrangaistuksesta luopuminen, sukupuoleen perustuva syrjintä, lapsityövoiman käyttö ja työntekijöiden oikeudet, yritysten sosiaalinen vastuu sekä uskonnonvapaus. Komissio on valmis rahoittamaan hankkeita Intiassa eurooppalaisen ihmisoikeus- ja demokratia-aloitteen yhteydessä. ETSK:n mielestä kasti-järjestelmään pohjautuvaan syrjintään on puututtava.

2.3.4 *Ympäristökysymykset:* Intian ja EU:n olisi edistettävä yhteistyötä globaalisten ympäristöön liittyvien haasteiden alalla. Esimerkiksi biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleis-sopimuksen yhteydessä voitaisiin saada aikaan rakentava vuoropuhelu tasapuolisesta saatavuudesta ja hyödyn jakamisesta. Intiaa voitaisiin pyytää järjestämään EU:n ja Intian ympäristöfoorumin kokous, johon osallistuisivat myös kansalaisyhteiskunnan ja liike-elämän edustajat ja jossa voitaisiin vaihtaa näkemyksiä sekä tieteellistä tai teknistä tietoa ympäristöasioista. Komitea katsoo, että EU:n ja Intian välisessä pyöreän pöydän ryhmässä olisi lähiainakoina käsiteltävä energiapolitiikkaa ja energian huoltovarmuutta koskevia kysymyksiä.

2.3.5 *Kestävä kehitys:* Kestävä kehitys voidaan Euroopan komission mukaan edistää vuoropuhelun avulla muun muassa kannustamalla kestäväällä tavalla tuotettujen tavaroiden kauppaa ja kehittämällä pakkausmerkintöjä ja kestävyteen liittyvää vaikutusten arviointia. Komissio tukee myös kestävä kaupan ja innovaation keskuksen (*Sustainable Trade and Innovation Centre, STIC*) tehokkaampaa hyödyntämistä.

2.3.6 *Kehitysyhteistyö:* Intia on vähentänyt kahdensivisten avunantajien määrän kuuteen (EU, Yhdistynyt kuningaskunta, Saksa, Yhdysvallat, Japani ja Venäjä). Siitä on itse asiassa tullut sekä kehitysavun vastaanottaja että antaja. Komissio haluaa EU:n kuitenkin auttavan Intiaa YK:n vuosituhatavoitteiden saavuttamisessa. Intiassa toteutetuista peruskoulutuksen ja perusterveydenhuollon tukiohjelmista saatujen kokemusten perusteella painopisteeksi voitaisiin määrittää sosiaalinen ja taloudellinen koheesio. Komissio katsoo, että EU:n kehitysyhteistyötä olisi entistä enemmän keskitettävä syrjäytyneiden väestönosien auttamiseen. Sen tulisi tukea myös ILO:n tärkeimpien yleissopimusten edistämistä. ETSK:n mielestä Intian olisi ratifioitava ne kolme ILO:n perusyleissopimusta, joita se ei vielä ole ratifioinut.

2.3.7 *Kulttuuriyhteistyö*: Komissio haluaa vahvistaa yhteistyötä erityisesti elokuvan ja musiikin aloilla. Poliittisten ja liike-elämän huippukokousten yhteydessä tulisi järjestää myös kulttuuriviikko. Komitea huomauttaa, että kulttuurienvälisen vuoropuhelun teemavuosi 2006 tarjonnee pyöreän pöydän ryhmälle sopivan tilaisuuden ryhtyä toimenpiteisiin asiassa.

2.3.8 *Näkyvyys*: Komission mielestä Intian suurelle yleisölle tulisi tarjota tietoa EU:n eri puolista, muustakin kuin vain kaupan liittyvistä kysymyksistä. Suunnitteilla on tutkimushanke, jonka tarkoituksena on yksilöidä kohdeyleisöt, keskeiset teemat sekä tärkeimmät välineet ja niiden parhaat käyttötavat. Jäsenvaltioita samoin kuin Euroopan parlamenttiakin kehoitetaan osallistumaan EU:n kuvan kohentamiseen Intiassa. Intian odotetaan myös vastaavasti laativan oman tiedotusstrategiansa.

2.3.9 *Kauppa ja investoinnit*: Kuten Euroopan komissio tiedonannossaan toteaa, "kauppa ja investoinnit ovat EU:n ja Intian suhteiden kulmakiviä". Useat tiedonantoon sisältyvät ehdotukset käsittelevätkin näitä kahta aihetta — sekä monenvälisellä että kahdenvälisellä tasolla. Komissio haluaa EU:n ja Intian lähentyvän toisiaan WTO:n kauppaneuvottelujen Dohan kehityskierroksen keskeisissä kysymyksissä. Se kannattaa myös kahdenvälistä vuoropuhelua esimerkiksi teollis- ja tekijänoikeuksissa, jotta TRIPS-sopimuksesta saavutettaisiin yhteisymmärrys.

2.4 Yritysten välisen yhteistyön lisäämiselle omistetussa tiedonantonsa osiossa komissio haluaa EU:n auttavan liike-elämän johtavien tahojen pyöreän pöydän kokouksen järjestämisessä. Ehdotuksella on Haagin huippukokouksen tuki. EU:n ja Intian kaupan ja investointien lisäämistä koskeva yhteinen aloite on toisaalta mahdollistanut suoran vuoropuhelun liike-elämän edustajien ja alan politiikan laatijoiden välillä. Intian liike-elämän ja teollisuuden järjestöt järjestävät jo nyt poliittisen huippukokouksen yhteydessä EU:n ja Intian liike-elämän huippukokouksen ja välittävät liike-elämän johtajien näkemyksiä omille poliittisille johtajilleen.

2.5 Ottaen huomioon, että pyöreän pöydän ryhmän jäsenet tulevat myös liike-elämän ja työnantajien järjestöistä, ryhmän voisi olla hyödyllistä pohtia, miten se voisi parhaiten osallistua Intian ja Euroopan liike-elämän edustajien yhdessä käynnistämisiin toimiin. Pyöreän pöydän ryhmällä on komission tukeman EU:n ja Intian taloudellisen kumppanuuden vahvistajana selvästi tärkeä rooli, mutta yhteisen toimintasuunnitelman osalta sen tulisi keskittyä kestäväen kehityksen edistämiseen ja globalisaation hallintaan, kuten Lontoon-kokouksessa päätettiin.

2.6 Pyöreän pöydän ryhmään kuuluu jäseniä myös akateemisista piireistä. Ryhmä voisi harkita osallistumista Euroopan komission kehittämiin tai kehitteillä oleviin korkeakoulujen

välisiin ohjelmiin, jotka komissio mainitsee tiedonannossaan. Ohjelmiin kuuluu muun muassa New Delhin Jawaharlal Nehru Universityn Eurooppa-tutkimusohjelma. Stipendiohjelma, johon on varattu 33 miljoonaa euroa, käynnistetään lukuvuonna 2005–2006. Ohjelma täydentää EU:n Erasmus Mundus-ohjelmaa, ja se on tarkoitettu intialaisten opiskelijoiden jatko-opintoihin EU:n korkeakouluissa.

3 Kansalaisyhteiskunta Intiassa ja Euroopassa

Mitä "kansalaisyhteiskunnalla" tarkoitetaan? ETSK katsoo, että käsite voidaan määritellä laajassa mielessä sitoutumiseksi demokraattiseen järjestelmään. "Kansalaisyhteiskunta on yläkäsite kaikelle sellaisten yksilöiden ja ryhmien yhteiskunnalliselle toiminnalle, jotka eivät ole lähtöisin valtiosta eivätkä sen johtamia." (!) Kansalaisyhteiskunnan puolestapuhujat Intiassa ovat epäilemättä samaa mieltä siitä, että kansalaisyhteiskunta sitoutuu demokraattiseen järjestelmään ja että se voi toimia tehokkaasti ainoastaan demokratiassa. Osa Intian kansalaisyhteiskunnan järjestöissä aktiivisesti toimivista tahoista onkin löytänyt innoituksensa Euroopan ja Yhdysvaltojen kansalaisyhteiskuntien saavutuksista, toiset taas Mahatma Gandhin kaltaisten intialaisten aktivistien yhteiskunnallisesta ja poliittisesta toiminnasta.

3.1 Kansalaisyhteiskunta Intiassa

3.1.1 Intian kansalaisyhteiskunnan kasvava merkitys näkyy selvästi kaikenlaisten vapaaehtoisjärjestöjen lukumäärän lisääntymisenä. (Intiassa puhutaan yleisesti juuri vapaaehtoisjärjestöistä; termi "kansalaisjärjestö" on yleistynyt vasta viimeksi kuluneiden 20 vuoden aikana.) Järjestöjen määrän arvioitiin olevan noin 10 vuotta sitten 50 000–100 000, ja sen jälkeen määrä on varmasti kasvanut. Kansalaisyhteiskunnan järjestöt toimivat lukuisilla aloilla eri puolilla Intiaa, ja niihin kuuluu liike-elämän järjestöjä sekä ammattialajärjestöjä ja ammattiliittoja.

3.1.2 Intian kansalaisyhteiskunnan järjestöt

- osallistuvat kansalaisjärjestöille kuuluviin perinteisiin kehitystoimiin, kuten lukutaito-ohjelmien toteuttamiseen, lääkevarastojen ja klinikoiden ylläpitämiseen, käsityöläisten (esimerkiksi kankaankutojien) avustamiseen ja heidän tuotteidensa markkinointiin jne.; koska järjestöt toimivat yleensä paikallisella tasolla, ne auttavat myös valtion virastoja panemaan poliittisia toimia täytäntöön hajautetusti
- toteuttavat perusteellisia tutkimuksia pyrkiäkseen vaikuttamaan liittovaltion ja osavaltioiden hallintoon ja/tai teollisuuteen

(!) Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 22. syyskuuta 1999 antama lausunto aiheesta "Kansalaisyhteiskunnan tehtävä ja panos Euroopan rakentamisessa", kohta 5.1. EYVL C 329, 17.11.1999.

- pyrkivät herättämään eri yhteiskuntaryhmien poliittista tietoisuutta ja rohkaisemaan niitä vaatimaan oikeuksiaan
- edustavat erityisiä eturyhmiä, kuten vammaisia, vanhuksia ja pakolaisia
- toimivat uudistajina ja testaavat uusia yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisutapoja
- edustavat työnantajajärjestöjä, ammattiliittoja, osuuskuntia ja vastaavia organisaatioita
- käsittävät maataloustuottajajärjestöjä
- käsittävät HI-viruksen ja aidsin leviämisen torjuntaan aktiivisesti osallistuvia organisaatioita.
- tarjoavat foorumin aktivisteille; 1970-luvun jälkeen on perustettu laajamittaisia yhteiskunnallisia liikkeitä, kuten talonpoikaisliikkeitä, naisasioita määritteleviä ja edistäviä naisliikkeitä, ympäristöliikkeitä, jotka pyrkivät kiinnittämään hallituksen huomion ympäristöasioihin, kuluttajan oikeuksia puolustavia liikkeitä jne.

3.1.3 Erityisesti kehitykseen liittyvissä kysymyksissä kansalaisjärjestöt ja hallitus tuntevat tarpeelliseksi työskennellä kumppaneina. Intian valtion suunnittelukomitea (*Planning Commission*) onkin myöntänyt vapaaehtoisjärjestöille rahoitusta useaan otteeseen. Kymmenennessä eli viimeisimmässä viisivuotissuunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Suunnitelmien tulisi heijastaa ihmisten todellisia vaatimuksia, ja niissä tulisi ottaa taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti huomioon niiden ihmisten asenteet, joille ne on tarkoitettu. Ihmisten tulee voida tuntea, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa näihin suunnitelmiin. Vallitsevan suuntauksen, jossa hallituksen odotetaan tekevän kaiken ihmisiä varten, on muututtava, sillä ohjelmat ja suunnitelmat, joihin ihmiset itse voivat osallistua, ovat osoittautuneet huomattavasti tehokkaammiksi.

3.1.4 Suunnittelukomitealla on vapaaehtoisuuteen perustuva toimintasuunnitelma, joka on suunnittelukomitean jäsenen Sayeeda Hameedin mukaan⁽²⁾ sen ”linkki vapaaehtoisuussektoriin”. Se on nyt päättänyt ”muodostaa neuvonantavia ryhmiä — joihin kuuluu eri puolilta maata ihmisiä, jotka tietävät, mitä ruohonjuuritasolla tapahtuu ja jotka osaavat ehdottaa, mitä asioita tulee muuttaa ja miten”.

⁽²⁾ *Opening the Planning Commission to the people: Sayeeda Hameed, Rajashri Dasgupta. InfoChange News and Features, syyskuu 2004.*

3.1.5 Kongressipuolue on aina tukenut kansalaisyhteiskuntaa, ja New Delhin kongressipuolueen johtama koalitiotalitus kiinnittää todennäköisesti sen toimintaan enemmän huomiota kuin edeltäjänsä. Pian muodostamisensa jälkeen uusi hallitus järjesti kuulemistilaisuuksia kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa saadakseen niiden mielipiteen *Common Minimum Programme* (CMP) -ohjelmastaan. Hallitus perusti kansallisen neuvonantavan elimen (*National Advisory Council*, NAC), jonka puheenjohtajana toimii kongressipuolueen johtaja Sonia Gandhi. Kongressipuolueen johtava jäsen, joka oli mukana perustamassa NAC:tä, huomautti, että elin tulisi olemaan *United Progressive Alliance* (UPA) -hallituksen linkki kansalaisyhteiskuntaan. Se tuo suunnitteluun tuoretta ajattelua, jota ei muuten yhdistetä hallitukseen⁽³⁾. NAC:n, jonka 12 jäsentä ovat pääministeri Manmohan Singhin nimittämää, odotetaan neuvovan pääministeriä siinä, kuinka hallitusliiton *Common Minimum Programme* -ohjelma tulisi panna täytäntöön. Hallituksen neuvonantajat ovat usein eläkkeelle jääneitä virkamiehiä tai diplomaatteja, mutta NAC:n jäsenistä puolet on valtiosta riippumattoman sektorin käytännön työn tekijöitä⁽⁴⁾. Sonia Gandhi haluaisi aluksi asettaa etusijalle maanviljelyksen, koulutuksen, terveydenhuollon ja työllisyyden.

3.2 Kansalaisyhteiskunta Euroopan unionissa⁽⁵⁾

3.2.1 Kansalaisyhteiskunta on EU:ssa yhtä dynaaminen kuin Intiassakin useine paikallisella, kansallisella ja EU:n tasolla toimivine järjestöineen. Intiaan verrattuna sillä on kuitenkin eräs huomattava etu: järjestäytyneellä eurooppalaisella kansalaisyhteiskunnalla on oma ”huippuelimensä” eli Brysselissä sijaitseva Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK). Kaiken lisäksi ETSK kuuluu olennaisena osana vuonna 1957 Rooman sopimuksella perustettuihin toimielimiin. Rooman sopimuksella luotiin kuusi valtiota käsittävä Euroopan talousyhteisö, joka tänä päivänä on 25-jäseninen Euroopan unioni⁽⁶⁾. Nykyään ETSK:lla on yhteensä 317 jäsentä 25:stä eri jäsenvaltiosta. EU:n ministerineuvosto nimeää jäsenet jäsenvaltioiden tekemien ehdotusten perusteella. Jäsenet jakautuvat kolmeen ryhmään: työnantajat, työntekijät ja muut eturyhmät. Kolmannen ryhmän jäsenet edustavat Rooman sopimuksen mukaisesti maanviljelijöitä, pieniä ja keskisuuria yrityksiä, käsityöläisiä, ammattialoja, osuuskuntia, kuluttajajärjestöjä, ympäristöjärjestöjä, perhejärjestöjä, naisjärjestöjä, tieteenharjoittajia ja opettajia, kansalaisjärjestöjä jne.

⁽³⁾ *The Hindu*, 26. kesäkuuta 2004. Hyvin samanlaisia näkemyksiä esitti ulkoasiainministeri Jaswant Singh BJP:n johtamassa koalitiotalituksessa avatessaan EU:n ja Intian pyöreän pöydän ryhmän kokouksen komission jäsenen Chris Pattenin kanssa vuonna 2001.

⁽⁴⁾ Heihin kuuluvat professori Jean Dreze, belgialaissyntyinen Intian kansalainen, joka on liitetty tohtori Amartya Seniin, sekä kaksi suunnitteluvaliokunnan entistä jäsentä, C. H. Hanumantha Rao ja D. Swaminathan. Kansalaisyhteiskunnan järjestöjen edustajiin kuuluvat yhteiskunta-aktivisti Aruna Roy, Jayaprakash Narayan (terveydenhuolto ja ympäristö), Mirai Chatterjee (SEWA) sekä Madhav Chavan (perusasteen koulutus).

⁽⁵⁾ Viittaus Euroopan unionin kansalaisyhteiskuntaan saattaa vaikuttaa tarpeettomalta, etenkin jos rajoitetaan ainoastaan Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaan. Intian kansalaisyhteiskunnan järjestöt ovat kuitenkin kiinnostuneita tietämään, että heidän EU:ssa toimivilla kumppanijärjestöillään on taho, jota Intiassa kutsutaan ”huippuelimeksi” (*apex body*).

⁽⁶⁾ Perustamissopimuksen 193 artiklassa määrätään seuraavaa: ”Komitea muodostuu talous- ja yhteiskuntaelämän eri alojen edustajista, erityisesti tuottajien, maanviljelijöiden, liikenteenharjoittajien, työntekijöiden, kauppiain ja käsityöläisten, vapaiden ammattien harjoittajien sekä yleisen yhteiskunnallisen edun edustajista”.

3.2.2 ETSK on ei-poliittinen neuvoo-antava elin, jolla on neuvonantovalta. Sen tarkoituksena on välittää jäsentensä näkemykset päätöksenteosta vastaaville EU:n toimielimille. Noin 14:llä politiikan alalla Euroopan unionin neuvosto tai Euroopan komissio voi tehdä päätöksen vasta ETSK:ta kuultuaan. Näihin aloihin kuuluvat muun muassa maatalous, henkilöiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus, sosiaalipolitiikka, koulutus, ammatillinen koulutus ja nuorisotoimi, kansanterveys, kuluttajansuojat, teollisuuspolitiikka, tutkimus ja teknologinen kehitys sekä ympäristö. Neuvosto, komissio tai Euroopan parlamentti voivat kuulla halutessaan ETSK:ta myös muissa asioissa. ETSK voi myös antaa oma-aloitteisia lausuntoja aiheelliseksi katsomistaan kysymyksistä — tässä tapauksessa EU:n ja Intian suhteista.

3.2.3 ETSK:n rooli kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelun edistäjänä ylittää Euroopan unionin 25 jäsenvaltion rajat. Komitea osallistuu aktiivisesti vuoropuheluun, jota käydään Euro-Välimeri-kumppanuusmaiden kanssa sekä niiden Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) maiden kanssa, joihin EU on sidoksissa Cotonoun sopimuksen kautta. Komitea osallistuu myös vuoropuheluun Latinalaisen Amerikan maiden ja Mercosuriin kuuluvien maiden kansalaisyhteiskunnan kanssa sekä tietysti myös vuoropuheluun Intian kanssa EU:n ja Intian pyöreän pöydän ryhmän välityksellä sekä vuoropuheluun Kiinan kanssa.

4 Viimeaikaisia tapahtumia Intiassa ja EU:ssa

4.1 Täydellisestä selonteosta sekä EU:ssa että Intiassa tapahtuneista dramaattisista muutoksista tulisi helposti monisatavuinen. Tässä keskitytään niihin tärkeimpiin kehitysvaiheisiin, joiden ansiosta ETSK voi osallistua tehokkaammin EU:n ja Intian suhteiden vahvistamiseen. EU:ta koskevat tärkeimmät tapahtumat ovat sen laajentuminen käsittämään yhteensä 25 jäsenvaltiota, toimet laajemman Euroopan luomiseksi EU:n naapuruuspolitiikan avulla sekä Eurooppa-neuvoston Lissabonissa maaliskuussa 2000 hyväksymän Lissabonin strategian täytäntöönpano. Lissabonin strategiassa korostetaan kestävä kehitystä, ja sen tarkoituksena on tehdä EU:sta vuoteen 2010 mennessä maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietopohjainen talous. Lisäksi tulee mainita EU:n perustuslakiosopimus, joka on vielä ratifioitava 25 jäsenvaltiossa.

4.2 EU:n laajentuminen 1. toukokuuta 2004 on muuttanut dramaattisesti Euroopan poliittisia ja taloudellisia näkymiä. Laajentumisen poliittiset vaikutukset ovat todennäköisesti taloudellisia vaikutuksia suuremmat ja sen takia, että 10 uuden jäsenvaltion talouksien yhdentämisprosessi alkoi kauan ennen niiden virallista liittymistä EU:hun 1. toukokuuta 2004. Laajentumisen myötä EU:n väestö kasvoi 380 miljoonasta 455 miljoonaan ja muodostaa nyt 7,3 prosenttia koko maailman väkiluvusta. Laajentuminen on myös nostanut EU:n bruttokansantuotteen (BKT) 9,3 biljoonasta eurosta 9,7 biljoonaan euroon ja EU:n osuuden koko maailman BKT:sta samalla 28,7 prosenttiin. Laajentumisesta on kuitenkin seurannut asukaskohtaisen BKT:n laskeminen 21 000 euroon (ennen 24 100 euroa) ja EU:n kolmansien maiden kanssa käymän kaupan arvon laskeminen 1,8 biljoonaan euroon

(ennen 2 biljoonaa euroa). Tämä johtuu siitä, että 15 jäsenvaltion EU:n ja 10 ehdokasmaan välinen kauppa on nyt osa 25 jäsenvaltiota käsittävän EU:n sisäistä kauppaa.

4.3 EU:n rajat ovat uusien jäsenvaltioiden liittymisen myötä laajentuneet. EU aloitti tosin "ystäväpiirin" luomiseen tähtäävien politiikkojen kehittämisen jo ennen laajentumistaan. Tätä varten se on laatinut EU:n naapuruuspolitiikan, johon kuuluu kuusi Itä-Euroopan valtiota (Ukraina, Moldova, Georgia, Armenia, Azerbaidžan ja Valko-Venäjä) sekä yhdeksän eteläisen Välimeren valtiota — Algeria, Egypti, Israel, Jordania, Libanon, Libya, Marokko, Syyria ja Tunisia — sekä palestiinalaishallinto. Naapuruuspolitiikan tarkoituksena on — kuten EU:n neuvosto huhtikuussa 2004 vahvisti — laajentuneen EU:n tuomien hyötyjen jakaminen naapurimaille EU:n ja sen naapureiden vakauden, turvallisuuden ja vaurauden lisäämiseksi. (?) Naapuruuspolitiikkaan kuuluvat neuvoston mukaan taloudellinen integraatio ja poliittisen yhteistyön syventäminen, joiden tarkoituksena on estää laajentuneen EU:n ja sen naapureiden välisten uusien raja-aitojen syntyminen.

4.4 Intian tapauksessa merkityksellisin tapahtuma oli toukokuussa pidettyjen parlamenttivaalien täysin ennakoimaton lopputulos, joka johti pääministeri Manmohan Singhin johtaman kongressipuoluevetoisen koalitiollahituksen muodostamiseen pääministeri Atal Behari Vajpayeen johtaman BJP-vetoisen koalitiollahituksen jälkeen. Parlamenttivaalien korkea äänestysprosentti, sähköisen äänestysjärjestelmän onnistunut käyttö joka puolella maata ja äänestystulosten aiheuttamista poliittisista levottomuuksista huolimatta sulavasti tapahtunut vallanvaihto New Delhissä tukevat Intian väitettä siitä, että se on maailman suurin demokratia.

4.5 Kongressipuolueen yllätysvoitto johti spekulointiin siitä, että mikään kongressipuolueen johtama koalitiollahitus ei kestäisi uudistuksia tai sen olisi pakko "ulkopuolisten" tukijoidensa, erityisesti kommunistipuolueen, painostuksesta rajoittaa niitä. On kuitenkin muistettava, että uudistukset, joihin kuuluivat muun muassa tuontirajoitusten purkaminen ja pääomamarkkinoiden avaaminen, aloitettiin kongressihallituksen toimesta jo vuonna 1991, ja että niiden pääsuunnittelijoina olivat uusi pääministeri Manmohan Singh ja uusi valtiovarainministeri Palaniappan Chidambaram. Valtiovarainministeri itse asiassa pitää itseään kongressipuolueen johtaman koalitiollahituksen "investointiministerinä". Liike-elämää ja rahoitusala edustavat kansalaisyhteiskunnan järjestöt, kuten EU:n ja Intian pyöreän pöydän ryhmässä mukana olleet järjestöt, työskentelevät yhdessä ministerin kanssa tietoon perustuvien talouden alojen kehittämiseksi Intiassa.

4.6 Hallitus haluaa kaikesta huolimatta talousstrategiansa olevan "inhimillistä", jotta arviolta 300 miljoonaa intialaista, jotka elävät alle 0,75 eurolla (1 dollarilla) päivässä, olisi mahdollista nostaa pois köyhyydestä. Tästä syystä se pyrkii nostamaan vuotuisen kasvuvauhdin 7 prosentista 8 prosenttiin, avustamaan maanviljelijöitä, parantamaan naisten asemaa sekä lisäämään terveydenhuoltoon ja koulutukseen käytettäviä varoja.

(?) Yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvoston 14. kesäkuuta 2004 Euroopan naapuruuspolitiikasta hyväksymät päätelmät.

4.7 Intian kansalaisyhteiskunnan kohtaamat haasteet tarjoaisivat eurooppalaisille kansalaisyhteiskunnan järjestöille mahdollisuuden tehdä yhteistyötä intialaisten kollegojen kanssa molempia hyödyttävällä tavalla. Tämä voisi tapahtua aluksi EU:n ja Intian pyöreän pöydän ryhmän kautta, mutta mukaan voitaisiin hyvinkin nopeasti ottaa järjestöjä, joihin pyöreän pöydän eurooppalaisilla ja intialaisilla jäsenillä on läheiset yhteydet, sekä ETSK:n muita jäseniä, joilla on asiantuntemusta esimerkiksi maaseudun kehittämisestä, terveydenhuollosta ja koulutuksesta. Tällä EU:n ja Intian kansalaisyhteiskuntien välisellä yhteistyöllä voitaisiin varmistaa, että pyöreän pöydän ryhmän vuotuiselle EU:n ja Intian huippukokoukselle antamat suositukset ovat kokemukseen perustuvia ja siten tarkoituksenmukaisia.

5 EU:n ja Intian kansalaisyhteiskuntien välinen tähänastinen vuoropuhelu

5.1 Jotta voitaisiin kartoittaa tulevaa suuntaa, on ensin tarkasteltava mennyttä. Kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelun tehostamisen lähtökohdaksi on siten asetettava vuoropuhelun käymistä varten jo luotu institutionaalinen järjestelmä sekä vuoropuhelusta tähän mennessä saadut kokemukset. ETSK:lle tämä merkitsee EU:n ja Intian pyöreän pöydän ryhmän tähänastisen työn arvioimista sekä sopimista siitä, miten ryhmän tavoitteita voitaisiin parhaiten edistää, pitäen jatkuvasti mielessä sellaiset asiaan vaikuttavat tapahtumat kuin Haagin huippukokouksen päätös edistää yhteistyötä kansalaisyhteiskuntien ja myös poliittisten puolueiden, ammattiliittojen, työnantajajärjestöjen ja yliopistojen välillä.

5.2 Jo aiemmin on viitattu aiheisiin, joista on keskusteltu pyöreän pöydän ryhmän kokouksissa sen perustamisesta eli vuodesta 2001 lähtien, jotta voitaisiin osoittaa, että pyöreän pöydän ryhmä on uskottava ja tärkeä kumppani yhteisen toimintasuunnitelman kehittämisessä. Jonkinlaisen käsityksen pyöreän pöydän ryhmän työn jatkuvuudesta, keskusteltavista aiheista sekä luottamuksen ilmapiiristä voi saada tarkastelemalla viimeaikaisten kokousten tuloksia.

5.3 Roomassa pitämässään kuudennessa kokouksessa pyöreän pöydän ryhmä laati joukon suosituksia, jotka käsittelevät muun muassa yritysten sosiaalisen vastuun tukemiseen liittyviä aloitteita, pk-yritysten erityistä tukemista, intialaisten tietotyöläisten väliaikaista liikkumista EU:n alueella koskevan lainsäädännön järjeistämistä sekä EU:n teollisuusryppäille myöntämää tukea tietyillä aloilla, joilla on vientimahdollisuuksia ja jotka ovat kehitystä edistäviä. Samassa tilaisuudessa pyöreän pöydän ryhmä nimesi kaksi esittelijää arvioimaan, miten kansalaisyhteiskunnan järjestöjen näkökulmat voidaan parhaiten yhdistää kaupan ja kestävän kehityksen edistämiseen.

5.4 Aiheesta keskusteltiin pyöreän pöydän ryhmän seitsemännessä kokouksessa, joka pidettiin Srinagarissa vuoden 2004

kesäkuussa. Kokouksessa sovittiin, että kestävä kehitys koskevan yhteisymmärryksen syventämiseksi pyöreän pöydän ryhmän yhdeksännelle kokoukselle esitettävän loppuraportin perustaksi otettaisiin käytännön esimerkkejä Intiasta ja EU:sta. Srinagarin kokouksessa käsiteltiin myös EU:n ja Intian yhteistyötä matkailun edistämässä pyöreän pöydän ryhmän ETSK:ta edustaneiden ja intialaisten jäsenten alustusten pohjalta. Pyöreän pöydän ryhmässä oltiin yhtä mieltä siitä, että kansalaisyhteiskunnan järjestöillä on tärkeä rooli kestävän kehityksen mukaisen matkailun edistämässä, joka kaiken lisäksi tukee taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja hyödyttää kansakuntaa kokonaisuudessaan.

5.5 Roomassa, Srinagarissa ja Lontoossa pidetyissä kokouksissa keskusteltiin kansalaisyhteiskunnan Internet-foorumien perustamisesta, jota suositeltiin jo Bangaloren kokouksessa maaliskuussa 2003. Kokouksissa korostettiin forumien mahdollisuuksia pyöreän pöydän ryhmän intialaisten ja eurooppalaisten jäsenten jatkuvana keskustelufoorumina sekä yleisesti kansalaisyhteiskunnan järjestöjen välisen vuoropuhelun edistämisen välineenä.

5.6 Roomassa pidetyssä kokouksessa tarkasteltiin myös pyöreän pöydän ryhmän tärkeimpiä tähänastisia saavutuksia. Kokouksessa tuettiin näkemystä siitä, ettei näiden saavutusten arviointia voida rajoittaa vain täytäntöönpanijoiden suositusten määrälliseen analyysiin, eikä vähiten siksi, että monet näistä suosituksista eivät kuulu EU:n ja Intian kansalaisyhteiskuntien vastuualueeseen tai toimivaltuuksien piiriin eivätkä siten voi tulla niiden täytäntöönpanemiksi. Tosiasiassa pyöreän pöydän ryhmä on hyväksynyt suosituksia ja yhteisiä lähestymistapoja lukuisista erilaisista kysymyksistä, joihin sisältyy myös arkaluonteisiksi tai mahdollisesti jopa kiistanalaisiksi katsottavia aihealueita. Ryhmä on korostanut myös yhteistyön erityisiä muotoja, kuten Internet-foorumien luomista, järjestänyt kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kuulemistilaisuuksia kahdesti vuodessa pidettävien kokouksensa yhteydessä sekä edistänyt ETSK:n ja Intian ad hoc -yhteistyötä, johon kuuluu muun muassa Intian valtuuskunnan ETSK:lle antama apu yleisen tullietuusjärjestelmän käsittelyn yhteydessä.

5.7 Kun otetaan huomioon, että 60–70 prosenttia Intian työväestöstä työskentelee virallisesti tai epävirallisesti maataloudessa, maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevien kysymysten käsittelyä EU:n ja Intian välisessä pyöreän pöydän ryhmässä on haitannut se, että Intian valtuuskuntaan ryhmässä ei ole kuulunut viljelijöiden edustajia.

5.8 Pyöreän pöydän ryhmä käsitteli työnantajien ja työntekijöiden suhteiden ja vuoropuhelun mekanismeja Euroopan unionissa. Ryhmä kiinnitti huomiota vuoropuhelun osapuolia koskevaan käytäntöön EU:ssa, kyseisten toimijoiden määrääntymistä ja edustavuutta koskeviin kysymyksiin ja vuoropuhelun erilaisiin foorumeihin. Lisäksi pyöreän pöydän ryhmä analysoi

työnantajien ja työntekijöiden ajankohtaista tilannetta Intiassa, erityisesti ammattijärjestöjen ja työehtosopimusneuvottelujen rakennetta ja kokoonpanoa, työlainsäädännön oikeudellista muotoilua ja Intian suhtautumista ehdotuksiin työelämän normien huomioimisesta kansainvälisessä kaupankäynnissä. Ryhmä totesi, että suuri osa Intian työntekijöistä työskentelee ns. harmaan talouden piirissä (pien- ja mikroyrityksissä tai tilapäistöissä) ja että asianmukaiset toimet ovat tarpeen työntekijöiden tilanteen parantamiseksi. Ryhmä vaati myös tehostamaan pyrkimyksiä ratifioida sekä saattaa osaksi lainsäädäntöä ja panna käytännössä täytäntöön ILO:n hyväksymät työelämän perussäännöt.

6 Kansalaisyhteiskunnan vahvistetun vuoropuhelun tuleva suunta

6.1 Aika on kypsä 25-jäsenisen EU:n ja Intian järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan välisen yhteistyön ja yhteistoininnan radikaalille kasvulle. EU:n ja Intian huippukokous on jo tunnustanut pyöreän pöydän ryhmän työn merkityksen. Intian hallitus on tehnyt useita päätöksiä, joilla pyritään vahvistamaan yhteistyötä Intian kansalaisyhteiskunnan kanssa. Euroopan komissio totesi 16. kesäkuuta antamassaan tiedonannossa, että "pyöreän pöydän kokoukset olisi otettava institutionaalisten rakenteiden täysipainoiseksi osaksi", ja pyöreän pöydän ryhmän puheenjohtajat olisi kutsuttava EU:n ja Intian huippukokouksiin.

6.2 Intian hallitus huomautti ensimmäisessä vastauksessaan 16. kesäkuuta 2004 annettuun tiedonantoon, että huolimatta ponnisteluista "virallisella tasolla pysyä mukana Intian ja EU:n muutosten vauhdissa — on edelleen tarpeen vahvistaa yhteydenpitoa muilla tasoilla, kuten omien kansalaisyhteiskuntiemme välillä."

6.3 Väistämättä herää kysymys, kuinka pyöreän pöydän ryhmä voi olla päätösten valmistelu- ja tekovaiheessa tehokkaampi, etenkin kun sillä on harvinainen etuoikeus olla suoraan yhteydessä korkeimpiin poliittisiin virkamiehiin, Intian pääministeriin sekä EU:n neuvoston puheenjohtajavaltion pääministeriin vuosittaisissa huippukokouksissa. Tämän oma-aloitteisen lausunnon luvussa 2, jossa käsitellään EU:n ja Intian strategisen kumppanuuden edistämistä, on osoitettu, kuinka pyöreän pöydän ryhmä voi olla tehokkaasti vaikuttamassa strategista kumppanuutta koskevan yhteisen toimintasuunnitelman laatimiseen. Nämä toimet kestävät ainoastaan EU:n ja Intian kuudenteen huippukokoukseen saakka. Vuoden 2005 jälkipuoliskolla järjestettävän kokouksen odotetaan vahvistavan uuden toimintasuunnitelman.

6.4 Monet pyöreän pöydän ryhmän EU:n ja Intian huippukokoukselle esittämistä suosituksista edellyttävät keskipitkän tai pitkän aikavälin sitoutumista. Kokemus on osoittanut, että suosituksia tulisi tehdä myös hankkeista, joita Euroopan ja Intian kansalaisyhteiskunnan järjestöt voisivat toteuttaa yhdessä.

Poliittisen tuen avulla olisi helpompi varmistaa tarvittava rahoitus sekä Intian ja Euroopan järjestäytyneiden kansalaisyhteiskuntien mahdollisuus tehdä yhteistyötä useissa erilaisissa hankkeissa (*).

6.5 Jos pyöreän pöydän ryhmän odotetaan toimivan tehokkaasti päätösten valmistelu- ja tekoprosessissa, sen on otettava esityslistalleen aiheita, joista keskustellaan virallisella tasolla. Näistä voidaan mainita mm. Maailman kauppajärjestöä (WTO) ja kauppaneuvottelujen Dohan kehityskierrosta koskevat kysymykset. Pyöreän pöydän ryhmä voisi lisätä tehokkuuttaan tekemällä yhteistyötä EU:n ja Intian liike-elämän huippukokouksen kanssa, jonka on organisoinut kaksi pyöreän pöydän ryhmän jäsentä, joista toinen edustaa Intian kauppa- ja teollisuuskauppien liittoa (FICCI) ja toinen Intian teollisuusliittoa (CII). Ryhmän tulisi myös pyytää päästä osallistumaan Euroopan komission ehdottamaan liike-elämän johtajien pyöreän pöydän ryhmään.

6.6 Koska pyöreän pöydän ryhmän jäseniin kuuluu myös yliopistoväkeä, ryhmä voisi osallistua Euroopan komission vuonna 2005 käynnistämän intialaisille suunnatun stipendiohjelman toteuttamiseen. Ohjelmaa varten on varattu 33 miljoonaa euroa. Itse ETSK voisi laajentaa omia Intiaa koskevia aloitteitaan. Tästä on esimerkkinä sen tekemä päätös kutsua pyöreän pöydän ryhmän intialainen puheenjohtaja seminaariin, jonka aiheena oli WTO Cancúnin jälkeen.

6.7 Viranomaisten ja liike-elämän johtajien välisten viestintäkanavien moninkertaistuminen taloudellisten kysymysten alalla ei tarkoita sitä, että pyöreän pöydän ryhmän pitäisi rajoittaa keskustelunsa kyseiseen aiheeseen. Päinvastoin. Mutta sen sijaan että ryhmä keskittyisi puhtaasti asioiden taloudelliseen puoleen, sen tulisi tarkastella niiden muita kuin taloudellisia — erityisesti yhteiskunnallisia — vaikutuksia. Pyöreän pöydän ryhmä sopi Srinagarissa toimivansa juuri näin kestävän kehityksen kohdalla: se sisällyttää käsitteeseen kehitysstrategian taloudellisen näkökulman lisäksi myös sen sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät näkökohdat. Toinen kyseiseen lähestymistapaan soveltuva aihealue on ulkoistaminen. Ulkoistamisen EU:ssa esiin tuomat kysymykset ovat hyvin erilaisia kuin ne, joita se on tuonut esiin Intiassa, mutta yhteistä niille on, että molemmissa tapauksissa vaikeimmin ratkaistavia ovat sosiaaliset kysymykset. Toisin sanoen hyväksymällä kokonaisvaltaisen lähestymistavan pyöreän pöydän ryhmän on mahdollista varmistaa, että pääasiassa taloudelliseksi katsottujen aiheiden muille kuin taloudellisille näkökohdille annetaan yhtäläinen painoarvo.

6.8 Tämän painopisteen muutoksen ansiosta pyöreän pöydän ryhmä voi järjestää EU:n ja Intian sosiaalialan konferensseja, jotka täydentävät liike-elämän ja politiikan huippukokouksia. Näiden konferenssien aiheet voidaan valita niistä aiheista, joista on jo keskusteltu pyöreän pöydän ryhmässä. Esimerkkinä voidaan mainita sukupuolten välinen tasa-arvo. Muita aiheita voisivat olla esimerkiksi ulkoistamisen ja siirtolaisuuden sosiaaliset vaikutukset. Tällaisten konferenssien merkitystä sekä EU:n että Intian yhteiskuntien tasapainoiselle kehitykselle ei voi yliarvioida.

(*) Todisteita tästä saatiin, kun Intian ulkoasiainministeriö New Delhissä päätti myöntää tarvittavat varat pyöreän pöydän ryhmän perustaman EU:n ja Intian Internet-foorumien käyttökustannusten kattamiseen Intiassa.

6.9 Pyöreän pöydän ryhmän on tulevaisuudessa kiinnitettävä entistä enemmän huomiota kulttuurikysymyksiin. Se voisi osallistua kulttuurisuhteista annetun EU:n ja Intian yhteisen julistuksen toteuttamiseen. Pyöreän pöydän ryhmän voisi kuitenkin olla hyödyllistä tarkastella sivilisaatioiden, uskontojen ja kulttuurien välistä vuoropuhelua koskevaa suositusta, jonka Aasian kansalaisyhteiskunnan edustajat antoivat Aasian ja Euroopan huippukokoukselle (ASEM) Barcelonassa kesäkuussa 2004⁽⁹⁾. ASEM-maiden johtajat ovat jo aloittaneet sivilisaatioiden välisen vuoropuhelun, johon osallistuivat valtioiden ja hallitusten päämiehet EU:sta, muttei Intiasta, sillä se ei kuulu ASEM-maihin. Vastauksessaan komission tiedonantoon Intia ilmoitti olevansa valmis vuoropuheluun EU:n kanssa uskonnollisten äärisuuntausten ja fundamentalismin aiheuttamista ongelmista.

6.10 Näissä hankkeissa onnistuminen edellyttää, että pyöreän pöydän ryhmä tavoittaa huomattavasti useampia kansalaisyhteiskunnan järjestöjä kuin mitä se pystyy fyysisesti ottamaan vastaan kokouksissaan. Sillä on jo olemassa tähän tarkoitukseen täydellinen väline: sen perustama Internet-foorumi. Avaamalla foorumin muille kansalaisyhteiskunnan järjestöille EU:ssa ja Intiassa pyöreän pöydän ryhmä voi saada ne mukaan keskusteluihinsa. Koska kyseisten järjestöjen lukumäärä on hyvin suuri, foorumiin pääsy voidaan aluksi rajata pyöreän pöydän ryhmän jäsenten tuntemiin järjestöihin. Tämän kyberavaruudessa käytävän mielipiteenvaihdon täydennykseksi pyöreän pöydän ryhmän tulisi jatkaa paikallisten kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kutsumista säännöllisiin kokouksiinsa.

6.11 Internet-foorumi tarjoaa myös valmiin viestintäkanavan pyöreän pöydän ryhmän jäsenille heidän kahdesti vuodessa järjestettävien kokoustensa välillä, sillä intialaiset jäsenet asuvat hajallaan eri puolilla maata. Foorumiin voi lähettää raporttiluonnoksia, jotta jäsenet voivat kommentoida niitä jo ennen kokousta. Tämän ansiosta itse kokouksen aikana käydyt keskustelut voisivat olla antoisampia ja EU:n ja Intian huippukokouksille annetut suositukset paremmin rajattuja. Jäsenet voivat pitää toisensa ajan tasalla omista toimistaan ja oppia siten tuntemaan toisensa paremmin, ainakin ammatillisella tasolla. Ja kun foorumiin osallistuvien eurooppalaisten ja intialaisten järjestöjen lukumäärä lisääntyy, niillä, joilla on samoja kiinnostuksen kohteita, olisi mahdollisuus ryhtyä tiiviimpään yhteistyöhön, jakaa hyödyllisiä kokemuksia ja samalla jatkaa yhteisten hankkeiden kehittämistä.

6.12 Kaksi muuta aihetta, joista pyöreän pöydän ryhmä on keskustellut laajasti, ovat tiedotusvälineiden rooli kansalaisyhteiskunnan vahvistamisessa ja kulttuurialan yhteistyö. Se voikin antaa panoksensa (1) jäsenvaltioiden, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission pyrkimyksiin nostaa EU:n profiilia Intiassa, erityisesti kansalaisyhteiskunnan järjestöjen silmissä ja (2) erillisen, kulttuuriyhteistyötä koskevan luvun laatimiseen strategisen kumppanuuden toimintasuunnitelmaan EU:n ja Intian 8. marraskuuta 2004 antaman kulttuuriyhteistyötä koskevan yhteisen julistuksen pohjalta.

7 **Päätelmät**

7.1 EU ja Intia ovat entistä päättäväisemmin laajentamassa ja syventämässä yhteistyötään. Viimeisin osoitus tästä on se, kuinka nopeasti Euroopan komissio ja Intian EU-edustusto ovat aloittaneet EU:n ja Intian strategista kumppanuutta koskevaan toimintasuunnitelmaan liittyvät toimet. Molemmat tahot haluavat kansalaisyhteiskuntansa panoksen prosessiin. ETSK pyrkii jo nyt auttamaan Euroopan ja Intian kansalaisyhteiskuntien yhteentuomisessa osallistumalla aktiivisesti EU:n ja Intian pyöreän pöydän ryhmään, antamalla taloudellista tukea EU:n ja Intian Internet-foorumille sekä kutsumalla pyöreän pöydän intialaisen puheenjohtajan N. N. Vohran mukaan EU:n ja Intian suhteiden kannalta merkittäviin toimiin.

7.2 ETSK oli tyytyväinen Euroopan komission tiedonantoon EU:n ja Intian strategisesta kumppanuudesta, ja sen tulee nyt osallistua aktiivisesti aihetta koskevan toimintasuunnitelman laatimiseen. Pyöreän pöydän ryhmän Lontoossa pitämässä kokouksessa sovittiin, että unionin toimielimille ja Intian hallitukselle tehdään ehdotuksia aloilla, joilla kansalaisyhteiskunta voi tuoda lisäarvoa. Tämä koskee erityisesti vuosituhannen kehitystavoitteita, kestävä kehityksen edistämistä ja globalisaation hallintaa.

7.3 Intian hallitus suhtautuu myönteisesti EU:n laajentumiseen. Haagin huippukokouksessa 8. marraskuuta 2004 annetussa yhteisessä lehdistötiedotteessa Intia vahvisti näkemyksensä, jonka mukaan EU:n laajentuminen ja syventäminen auttavat myös lujittamaan EU:n ja Intian suhteita. ETSK:n tuleekin Euroopan kansalaisyhteiskuntaa edustavana neuvonantavana elimenä varmistaa, että 25 jäsenvaltion EU:lla on asianmukainen edustus pyöreän pöydän ryhmässä, ja nostaa EU:n ja Intian suhteiden profiilia omassa toiminnassaan. EU:n ja Intian pyöreän pöydän ryhmä voikin toimia mallina ETSK:n suhteille maailman muiden kehitysmaiden ja alueiden kanssa.

Bryssel 12. toukokuuta 2005

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Anne-Marie SIGMUND

⁽⁹⁾ *The Barcelona Report. Recommendations from civil society on Asia-Europe relations, addressed to the ASEM leaders. Connecting Civil Society from Asia & Europe: an informal consultation, 16.-18. kesäkuuta 2004, Barcelona, Espanja.*